

Діло

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, II. нов.
Конто почт. шлан. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-30 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Румунські ферменти.

Львів, 23. березня 1928.

Ще недавно займала Румунія всю політичну опінію Європи внутрішніми комплікаціями, які там назріли по смерті короля Фердинанда, що помер в липні 1927 р. Нова „велика“ Румунія, що чужим коштом і циганськими засобами роздула свої державні границі, переходить уже давно затишну політичну кризу в свою нутрі. З одної сторони ускладнюють її політичні інтриги двірської камарилі, а з другої суперечні інтереси партій, що ведуть між собою завзяту боротьбу за владу, за дохідні державні посади і за почеси.

Жертвою політичних інтриг двірської камарилі впаав свого часу кн. Карло, тодішній наслідник румунського престолоа, що мусів покинути край і зречися наслідства на користь свого малолітнього сина Михайла. Михайло і є нині правним наслідником пок. Фердинанда, з країною у правляє регенційна рада. Вся влада по смерті короля тільки формально належала до цієї ради, а фактично виконував її Іван Братіану, довголітній провідник румунських „лібералів“ і надто досвідчений в румунських відносинах державний муж. Йому то довелося ліквідувати вже й спроби князя Карла для відзискання чи краще для ревіндикації своїх прав до корони. Правда, всі заходи Карла та його союзників для відзискання корони і повалення диктатури І. Братіану мали досить оперетковий характер, але всеж вони заборонували були дуже багато уваги всьому політичному світу та дали доволі пального матеріалу для політичних противників диктатора Братіану в самій Румунії. Всеж таки диктатор вийшов з ситуації побідно і потім нагло помер 24. XI. 1927 по... операції. Здавалось, що по його смерті все в Румунії піде шкереберть, здавалось, що верне Карло і засяде на престолі, здавалось, що до керми прийде т. зв. румунська народна хлопська партія під проводом професора Маню.

Однак до того не дійшло. Наслідником помершого І. Братіану на становищі прем'єра і найвпливовішого члена регенційної ради став рідний брат помершого. Таким чином вся влада і всі впливи в державі остали за т. зв. лібералами. Та всеж внутрішні ферменти в Румунії тим не закінчилися. Вони тільки поширювалися і далі з дня на день приймають чимраз небезпечніші форми. Політична опозиція лібералів, що дійшли нині вже славними на весь світ виборчими засобами до парламентарної більшості, не тільки з дня на день росте, але й шораз загострюється. Весь тягар опозиції несе на своїх плечах т. зв. народна хлопська партія, що постанала наслідком злуки семігородської народної партії з професором Маню на чолі і з т. зв. хлопської партії з Михайлом на чолі. Найновіші вісті з Румунії кажуть, що народна хлопська партія під проводом проф. Маню попустила регенційній раді ультимат, щоб теперішній уряд подався до димісії, почим новий уряд, зложений з представників опозиції, розписав би зараз нові вибори. Рада ультиматуму не прийняла. Наслідком того народна хлопська партія рішала сесіонувати з парламентом, проголосити бойкот уряду і парламенту та

розвинути поза парламентом безпощадну боротьбу проти теперішнього уряду та режиму.

На 22. квітня ц. р. заповіла та партія величезний аїад до міста Альба Льюнга — це дуже знаменне! — в якому доконано акту злуки Румунії зі Семігородом та в якому пок. Фердинанд коронувався на короля великої Румунії. Нема сумніву, що цей зїзд, якщо до нього влада допустить, міг би скінчитися поважними політичними потрясіннями, а може й державним переворотом, але в такі пророцтва тепер бавитися шонайменше передчасно. Теперішня влада заповіданого зїзду не бере собі дуже до серця. Доказом на те заява румунського міністра внутр. справ Дуки, в якій він твердить, що „виступлення хлопської партії з парламентом не має ніякого впливу на внутрішню політику, бо цей жест не новий і його десятки разів повторяла та сама партія“. Можливо, що Дука має рацію. Та це покаже шойно будучина.

Однак щоб там не заявляв Дука

чи хто інший зпоміж заінтересованих румунських чинників, то приходить ствердити одно, а саме: в Румунії йдуть поважні внутрішні політичні та соціальні ферменти не від нині і не від 1927 р. Вони йдуть від проголошення великої Румунії і скорше чи пізніше в шось виллються, а чи це буде внутрішній політичний переворот, чи соціальна революція — цього нині ніхто не передбачить. На всякий випадок вже у найближчому часі зможемо бути свідками ще нових політичних „подвигів“ „покривдженого“ князя Карла в напрямі здобуття корони. До цього використає він теперішню опозицію, а вона в свою чергу використає князя в своїх цілях, для захоплення влади. Без внутрішніх потрясень там не обійдеться. При тім нагоді слід замітити, що там доведеться відіграти відповідну роль в таких подіях і нашому українському населенню. Від його постави може залежати навіть у великій мірі доля теперішніх розбуканих надмірно границь „великої“ Румунії.

торкається радшалин, то будемо відокремлювати голоси безпартійних і вчисляти їм голоси соц.-демократів з огляду на мікроскопічність цієї партії. Вийши Сель-Роб Лівни відімаємо половину голосів в Берегештині в користь білорусів та о-коло 10 прц. жидівських і польських голосів на всій території.

Сила поодиноких українських партій на суцільній українській території під Польщею представляється ось так:

На українські листи (разом з інтернаціональною Сель-Роб Лівни, РНО-м і УНС-ом) віддано о-коло 1,350,000 голосів. З того зібрало

а) Українське Нац.-Дем. Об'єднання:		процент	всіх укр. гол.
в Сх. Галичині	543.155		
на Волині*	58.656		
Разом		601.841	45
б) Українська Соц.-Рад. Партія:			
в Сх. Галичині	180.887		
на Волині	41.596		
разом		222.773	16.30

Безпартійні в союзі зі соц. радикалами:			
в Сх. Галичині	20.647		
на Волині	27.908		
разом		48.450	3.50

Таким чином соц.-радикали з безпартійними на листі ч. 22 зібрати на всій території 271,223 голосів, що становить 20 прц. всіх українських голосів.

в) Українське Соц. Сел.Роб. Об'єднання (листа 8):			
в Сх. Галичині	48.122		
на Волині	74.519		
на Поліссі	15.184		
разом		137.825	10.00

г) Українське Соц. Сел. Роб. Об'єднання: Лівни:			
в Сх. Галичині	74.887		
на Волині	2.276		
на Поліссі о-коло	60.000		
разом		137.113**	10.00

г) „Русское Народное Обединение“ (листа ч. 20):			
в Сх. Галичині	64.347		
на Волині	6.515		
на Поліссі	19.704		
разом		90.516	6.70

д) Українська Партія Праці:			
в Сх. Галичині	44.919		4.30

З цього бачимо, що домінують партією на суцільній українській території під Польщею є Українське Нац.-Демокр. Об'єднання, яке серед крайню несприятливих умови успішно зібрати майже половину всіх голосів, що впали на українські листи. За ним але соц.-радикальна партія з 16.30 прц. своїх голосів і 3.50 прц. своїх виборчих союзників. На останній випадок соц.-радикальна партія репрезентує майже п'яту ча-

* В сумі 38,656 голосів на Волині виступили і невеличка кількість голосів безпартійних. Але зазначивши цей невеликий дарунок в користь Сел. Соц. і безпартійних всіх голосів на „Холмщині і Підляшші, а позивим правом зарахувати всі голоси 18-ки на Волині для УНСО

** Коли від суми 137,113 голосів Сел.-Роб. Лівни відімаємо 30,000 позиваючи їх в користь білорусів і жидів, то в користь жидів і польск. разом зібрав голосів, то на українські листи цієї партії припадає 97,113 голосів (жидів і

Після виборчого бою.

ПІДСУМКИ І ВИСНОВКИ.

У. Виборчі підсумки на суцільній українській території під Польщею.

1. Підсумки соймових виборів.

Виборчі підсумки на суцільній українській території під Польщею, о-б-о-б-о в Сх. Галичині, на Волині і українському Поліссі важко перевести з огляду на неточність виборчих цифр на Волині та їх недоста-чу на Поліссі. Та вже на основі тих загальних і подрібних даних, які ми зясували в попередніх статтях, можна виробити собі докладний погляд на відносини в нашій країні та сили, дійсні, чи уявні, поодиноких національних таборів і політичних груп. Коли говоримо про „уявні сили“, то маємо виключно на думці польський табір, який не поминув ніяких, навіть найдрастичніших засобів, щоб ті сили штучно збільшити і наявно, ефективно зміцнити. Ясно, що в умовах існуючої діяльності важко говорити про дійсну вияву волі населення української території під Польщею.

На суцільній українській території під Польщею: в Сх. Галичині, на Волині і українському Поліссі віддано кругло о-коло 2,600,000 голосів. З того на українські листи всіх вітінків (з УНС-ом і РНО-м) віддано о-коло 1,350,000 голосів (кругло 52 прц.), на польські листи 1,060,000 голосів (кругло 41 прц.) і на жидівські листи о-коло 200,000 голосів (кругло 7 прц.).

Згадана суцільна територія має на основі польського перепису з 1921 р. кругло 6,750,000 населення, в тім 4,620,000 українців (між ними о-коло 300,000 національно неадаптованих, українсько-білоруських поліщуків), 1,430,000 поляків і 700,000 жидів. Відсотково українці творять понад 68 прц. населення, поляки понад 21 прц., а жиди понад 10 прц. Населення цієї території вибирав в округах 81 посів. У відношенні до числа населення на українській території 56 посівів в окр. Галичині випало 17, а на жидів — 8. Тимчасом з українських листів прийшло 37 посівів (яке разом з „русскими“ д-ром Королем і білорусом Грецьким з 19-ки), з польських листів — 39 посівів і з жидівських листів —

3 посівів. Коли до українського національного представництва додамо 4 посівів, що вийшли на Волині з проурядової „одинки“, а відімаємо від неї білоруса Гредького і „русского“ д-ра Королі, то одержимо 39 українських посівів всіх вітінків, 34 польських посівів (в тому 33 з „одинки“ і 1 з 24-ки) і 6 жидів (5 з жидівських листів і 1 з „одинки“). Таким чином українські листи втратили в округах 19 посівів, а жидівські 3, разом 22 в користь польських листів. В національному відношенні українці втратили в округах 17, а жиди 2 мандати, разом 19 і тр 17 в користь поляків, а по одному в користь білорусів і „русских“. Розуміється втрата в користь білорусів по суті не є нашою національною втратою. Так само в користь „русских“ правдоподібно не понесли втрату не ми, а білоруси.

Тепер годилосьби іде зясувати силу поодиноких українських партій на суцільній українській території під Польщею на основі виборчих цифр до союму. В справі докладного розмежування впливів і сили поодиноких партій зустрічаємо значні труднощі подвійного характеру: 1) національного, тому що 18-ка і 19-ка були міжнаціональними блоками: українсько-білорусько-жидівськими (а 19-ка, як інтернаціональна партія мала ще невеличкий складник польський і 2) партійного, тому що 18-ка і 22-ка були крім того союзом українських партій (18-ка на північних землях союзом Українського Нац.-Дем. Об'єднання і Сел. Союзу, а 22-ка на всій території союзом соц.-радикалів, соц.-демократів і безпартійних). У відношенні до 18-ки не важко знати з труднолого положення, бо міжнаціональними і міжпартійними блоками лише північні українські землі, де 18-ка не мала успіхів. Коли Сел. Союзом і безпартійним відступимо голоси 18-ки на Холмщині і Підляшші, а жидів голоси 18-ки на Поліссі, то будемо дуже недалеко від і марнотратні в некористь Українського Нац.-Дем. Об'єднання. Що

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Мирон Левницький син о. Николая Підбережа, медик, по довгій і важкій хворобі помер в домі своїх родичів дня 15. березня 1928 в 34. році життя. Похорони відбулися 17. березня. Перебув світоку хвороби, де нававився грудної пекоти. По розпаді Австрії вступив в ряди УГА. і яко поручник брав участь в ананозних боротьбах до кінця. Покинув підірваного здоров'я, улаштувався в Вел. Україні прямо до Праги на медичні студії. Тут серед найтяжчих обставин старався якнайкраще поводити студії. Однак черах, започаткований у війні, точить його груди. Не помагають жадні лікування ані поради, він старається всіми силами добитися скоршого свого куска хліба. Та Ангел Хоронітель переводить його на іншу дорогу. Він будучи вже у цілі своїх студій, чує свій грізний стан здоров'я на чужині, далеко від Родини, останками сил добивається перед трьома тижнями під рідку стрічку. Та тут неможлива смерті не дозволяє йому тішитися довше теплом родинних і по трьох тижнях перериває нитку його життя-терпіння. Хай рідна земля, котру так любив буде йому пером.

1760 1-1

В ШЕСТИ РОКОВИНИ СМЕРТІ

о. п. христия-співача

Олександра Мишуги

почесного Члена й Добродія Ремісничої Бурси у Львові й інших українських культурних товариств, відправитися

Поминання Богослуження

в неділю дня 25. березня 1928, в 12-й год. в полудне, в Архієпископській Церкві св. Юра, на якій Львівське Громадянство запрошує

Рада Рем. Бурси і Вида Музичного Т-ва ім. Миколи Лисенка у Львові.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабінєвича:

Підгайці:

24. III. Дем'я і ніч.

25. III. Воскресіння.

Завалін:

26. III. Вигрест.

27. III. Воскресіння.

Негайно до хору прийму сопрана і тенори.

Заходом хлопчачої школи ім. Т. Шевченка відбудеться в неділю 25. березня в 17-30 год. в залі „Академічного Дому“ при вул. Сувійського 21 Концерт враз з представленням в честь Т. Шевченка, на які Старшина Кружка „Р. III“ ім. Т. Шевченка усіх українських громадян отримав запрошує. Являється численної Всього дохід призначений на докінчення будинку школи.

Будова Народного Дому у Львові-Богданівці буде предметом наради Надзвичайних Загальних Зборів Читальні „Проміти“ на Богданівці дня 25. березня 1928 в год. 3. попід. Проситися о живу участь членів і гостей як в Богданівці так і Львові. — Виді Читальні.

Муз.-драм. Кооп. „Українська Муза“ в Золочеві 25-го березня в 12 в пол. і год. в веч. в Золочеві сали Т-ва М. Шашкевича — Ювілейне Свято української народної пісні.

1759 1-1

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

БЮРО ПРОХАНЬ, Львів, Оссолинський 6. приймає переписування на машині зскрипів англій, скриніт, прохань і т. п.

1763 1-1

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст негуд нерві, серця і жовудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1058 Пересвітлення Рентгеном. 15-24

М. Возник

Ів. Белей і Ол. Кониський до зв'язків Галичини з Наддніпрянщиною в 80 рр. XIX в.

Ціна 50 сот.

На поштово пересилку 50 сотинів.

НАБУТИ МОЖНА

в Адміністрації „Діла“ — Львів

Ринок ч. 10.

Позір Рільники!

ТОМАСИНА

легко розпускається, негайно ділає, стверджує не наука і практика на тисцях навозних досвідах.

з весняними засівами.

Томасина є зразком найдешевшим і найуспішнішим фосфоровим навозом



Цінники і поучення даром і оплатно.

Йосиф КАРРАХ

Львів, Косцюшка 18.

Догідні кредитові умови.

Присилайте передплату!

Звичайні Загальні Збори

Товариства „Українська ремісничі і промислова бурса“ у Львові

відбудуться в неділю 1. квітня 1928 в 11. год. передпол. в домі Т-ва „Зоря“ у Львові при Вірменській вул. ч. 25 зі сідуючим денним порядком: 1) Отворення зборів, 2) Відчитання протоколу, 3) Звіт секретаря з діяльності в р. 1927/8, 4) Звіт контрольної комісії, 5) Удільнення абсолютної за минулий рік, 6) Вибір голови, 3 членів Ради, 2 заступників, контрольної комісії і почесного члена, 7) Внесення і запити. В разі браку комплексу зборів зачнуться без огляду на число присутніх в год. 11-30. — За Рад Товариства: о. Евелій Бачинський голова, Евгений Винярський секретар.

1761 1-1

Подяка.

Божою волею відійшов від нас на вічний сон найдорожчий наш син, брат і нуйко Мирон Левницький. Отсею дорогою опечалена Рідня складає широкую подяку Ви. Панству Декана Шинерам і Солюкова, о. Ігуменові Бжуховському і Гошеву за прекрасну надгробну бесіду. Ви. Панству Стернюкам і Гошеву, Ви. Панству Лопатинським і Гошеву, що зводили ласкаво прибути і словами розради злегкити наш біль, Веч. о. сов. Косиновському з Чолган, Веч. о. Базилевичу з Книжолуки та ще раз дякуємо Веч. о. Духовним, що були ласкаві послужити перед і в часі похорону, а окремо Веч. о. Лопатинському за прощальне слово при злих домовини з хати. Дякуємо також і Нудови місц. управителів школи і П. Панству Лопишам управителям школи в Тяччі. Дякуємо дякам з Гошеву, Гошеву і Підбережа, котрі своїм співом причинилися до зведення сумного обряду, рівнож парохіям в Тяччі і Підбережа і всім тим, що устно чи письменно виявили нам свої широкі сердечні вирази співчуття.

1-1 1760 а) РИДНЯ.

Підбереже 20. III. 1928.

Комунікат.

Управа Каси Хорих міста Львова пригадує П. Т. Хлібодавця, які забезпечують домашню прислугу або сторожів реальностей, що від 1. січня 1928 р. не пересилає їм обчислень складок (платичних листків) ані не висилає інкассентів по належності за забезпечення вище згаданих осіб.

Затягати треба, що за служницю належить зол. 4.73 а за сторожа зол. 3.68 у місяць.

Гроші пересилається Касі Хорих на Рахунок Почтової Штани ч. 145.291, не викидаючи упоминення кожного місяця з гори.

Посвідки вилати Почтової Штани можна купити в кожній поштової філії у Львові.

Якщо складка не буде прислана у тому самому місяці, за який вона належить, доплатить Каса Хорих відсотки (24% річно) і стягне відтак всю належність разом з коштами під екзекуційним примусом.

Львів, 20. березня 1928.

Христовський Михайло,

председник,

Щирек Ян,

директор.

Ширіть наш часопис!



„Берзон“ на недільну обуву!

Ношення твердих шкіряних зашпаків, а ще підбитих підковками викликає тяжкий хід. Ношення гумових зашпаків БЕРЗОН дає легкий, гнучкий і тихий хід. Спеціально для жіночого черевика і для молоді є зашпакі БЕРЗОНА скромною елеганцією, не полученою з більшим видатком. Гумовий зашпак БЕРЗОН є витриваліший від шкіри і удержує обуву в добрім стані.

Підчас слоти зашпакі БЕРЗОН є незрівнянні. Шкіра перескає вогкістю, стає м'якою і швидко витирається. БЕРЗОН не піддається вогкості, не тратить форми, хоронить обуву і тому дуже оплачується.

В Америці як селяни так і міщани носять на своїй обуві гумові зашпакі. Носить отже і Ви черевани з гумовими зашпакіми БЕРЗОНА. Одна проба вистане і буде вдячні за раду. Прибійте отже негайно до Ваших недільних 1656 черевиків гумові зашпакі БЕРЗОНА.

3 6



Звичайні Загальні Збори

Тов. „Зоря“ у Львові

відбудуться в неділю дня 25. марта 1928 о год. 10 перед полуднем в сали Тов. вул. Вірменська ч. 25.

Порядок нарад Зборів: 1) Відчитання протоколу, 2) Звіт з діяльності, 3) Звіт касовий, 4) Звіт ревізійної комісії, 5) Внесення Управі, 6) Вибір Управі, 7) Внесення членів. — Привітка: На коли о год. 10 не збереться достаточне число членів, то о год. 11-й відбудуться повновні Загальні Збори. — У права.

1714 2-2

Подяка.

Високоповажаному Панови Д-ру Зеновію Левницькому Директорові шпиталі в Коломині складаю прилюдну подяку за удачне переведення у мене 83-літної старушки операції і урятування мене від нехитної смерті. Хай Бог надгородить

1763 1-1

Людвіка з Кравців Мінкуш.

Стаессфуртські потасові соли

30 32 прц. — 40 42 прц.



дають багатий збір.

При закупні високопроцентних потасових солей заощаджуємо перевозові кошта, час і працю. Вказівки і цінники безплатно і оплатно.

Йосиф Каррах, Львів, Косцюшка 18.